

ÇANKIRI'DA TARIM

İl ekonomisi tarım ve hayvancılığa dayalıdır. Çankırı İli arazi dağılımı ve sulanabilir tarım alanı şu şekildedir.

ÇANKIRI İLİ ARAZİ DAĞILIMI

KULLANIM ŞEKLİ	ALANI (Ha)	TOPLAM İÇİNDEKİ PAYI (%)
Tarım Alanı	268.580	36
Orman Alanı	192.163	26
Çayır- Mera	149.500	20
Kullanılmayan ve Yerleşim Alanı	138.757	18
TOPLAM	749.000	100

SULANABİLİR TARIM ARAZİSİ

KULLANIM ŞEKLİ	ALANI (Ha)
SULAMAYA ELVERİŞLİ TARIM ALANI	76.099
SULANABİLİR ARAZİ	42.980
SULANAN ARAZİ	33.119
ÇİFTÇİ SULAMASI	5.000
DSİ SULAMASI	22.372
İL ÖZEL İDARESİ SULAMASI	15.608

TARIM ARAZİSİNİN EKİLİŞLERİNE GÖRE DAĞILIMI

KULLANIM ŞEKLİ	ALAN (Ha)	ORAN (%)
TAHILLAR	118.433,6	44,10
BAKLAGİLLER	603,0	0,23
ENDÜSTRİYEL BİTKİLER	215,5	0,18
YAĞLI TOHUMLAR	330,0	0,12
YUMRULU BİTKİLER	190,0	0,07
YEM BİTKİLERİ	6.398,7	2,38
NADAS	75.483,7	28,10
MEYVE ALANLARI	1.399,3	0,52
SEBZE ALANLARI	5.010,9	1,87
TARIMA ELVERİŞLİ OLUP KULLANILMAYAN	60.515,3	22,53
TOPLAM	268.580,0	100

(NOT: Veriler İVA verileridir)

TARIMSAL ÜRETİM VERİM VE TOPLAM DEĞERİ**2016 TUİK RAKAMLARI**

A- TARLA BİTKİLERİ	322.314.320
B- SEBZE BİTKİLERİ	116.712.550
C- MEYVECİLİK	51.051.600
D- ÖRTÜALTI	2.378.650

TOPLAM BİTKİSEL ÜRETİM TUTARI : 492.457.120 TL

A- TARLA BİTKİLERİ**2016 YILI TUİK VERİLERİNE GÖRE TOPLAM DEĞER**

ÜRÜNLER	2016 YILI				
	ALAN (DA)	VERİM (KG/DA)	ÜRETİM (TON)	FİYATI (TL)	TUTARI (TL)
Buğday (Durum-Diğer)	937.442	269	252.563	0,82	207.101.660
Arpa (Diğer)	214.409	297	63.771	0,72	45.915.120
Çeltik	23.018	755	17.387	1,4	24.341.800
Tritikale (dane)	4.207	406	1.709	0,72	1.230.480
Yulaf (dane)	195	221	43	1	43.000
Fiğ (dane)	23.381	116	2.703	1,5	4.054.500
Nohut	5.172	179	926	3,2	2.963.200
Fasulye (Kuru)	3.298	166	549	5,5	3.019.500
Yeşil Mercimek	693	147	102	3,2	326.400
Şeker Pancarı	4.062	5.574	22.641	0,18	4.075.380
Ayçiçeği (Yağlık)	94	117	11	2,75	30.250
Ayçiçeği (Çerezlik)	1.360	137	186	3,75	697.500
Aspir	1.962	161	315	1,1	346.500
Soğan (Kuru)	128	1.625	208	0,9	187.200
Patates	2.206	2.179	4.806	1,1	5.286.600
Yonca (Yeşil ot)	20.254	3.654	74.007	0,17	12.581.190
Korunga (Yeşil ot)	35.687	1.018	36.346	0,16	5.815.360
Fiğ (ot)	25.244	853	21.542	0,15	3.231.300
Yulaf (Ot)	98	622	61	0,15	9.150
Mısır (Silajlık) 1. Ekiliş	1.948	3.157	6.149	0,17	1.045.330
Mısır (Hasıl)	45	1.911	86	0,15	12.900
TOPLAM					322.314.320

B- SEBZE BİTKİLERİ**2016 YILI TUİK VERİLERİNE GÖRE TOPLAM DEĞER**

ÜRÜNLER	2016 YILI				
	ALAN (DA)	VERİM (KG/DA)	ÜRETİM (TON)	FİYATI (TL)	TUTARI (TL)
Lahana (Beyaz)	468	2.895	1.355	1,00	1.355.000
Lahana (Kırmızı)	90	2.967	267	1,50	400.500
Marul (Göbekli)	304	1.438	437	2,50	1.092.500
Marul (Kıvırcık)	350	1.554	544	2,50	1.360.000
Ispanak	655	1.111	728	2,25	1.638.000
Pırasa	109	2.174	237	2,00	474.000
Tere	41	1.049	43	4,00	172.000
Nane	54	1.204	65	3,00	195.000
Maydonoz	113	1.265	143	5,00	715.000
Marul (Aysberg)	4	4.000	16	2,50	40.000
Fasulye (Taze)	4.653	1.011	4.705	2,25	10.586.250
Barbunya Fasulye	2.018	1.044	2.107	3,00	6.321.000
Bamya	275	651	179	12,50	2.237.500
Kavun	38.960	1.701	66.253	0,55	36.439.150
Domates (Sofralık)	8.238	2.287	18.839	1,45	27.316.550
Domates (Salçalık)	920	2.396	2.204	1,00	2.204.000
Karpuz	950	1.829	1.738	0,55	955.900
Balkabağı	1.917	2.094	4.015	0,80	3.212.000
Kabak (Sakız)	177	1.695	300	1,00	300.000
Kabak (Çerezlik)	394	89	35	10,00	350.000
Hıyar (Sofralık)	969	2.462	2.386	1,30	3.101.800
Patlıcan	490	1.694	830	1,50	1.245.000
Biber (Dolmalık)	496	1.157	574	2,00	1.148.000
Biber (Sivri)	2.785	1.543	4.298	2,50	10.745.000
Soğan (Taze)	428	1.626	696	4,00	2.784.000
Havuç	28	2.214	62	1,00	62.000
Turp (Bayır)	77	2.182	168	1,30	218.400
Turp (Kırmızı)	7	2.286	16	1,50	24.000
Karnabahar	5	1.600	8	2,50	20.000
TOPLAM					116.712.550

C- MEYVECİLİK

2016 YILI TUİK VERİLERİNE GÖRE TOPLAM DEĞER

Meyveler	2016 YILI				
	ALAN (DA)	VERİM (KG/DA)	ÜRETİM (TON)	FİYATI (TL)	TUTARI (TL)
ARMUT	2.493	803	2.002	2,00	4.004.000
AYVA	208	2.543	529	1,60	846.400
ELMA (GOLDEN)	1.951	790	1.542	1,50	2.313.000
ELMA (STARKING)	1.270	550	699	1,50	1.048.500
ELMA (AMASYA)	4.677	817	3.822	1,60	6.115.200
ELMA (GRANNYSMITH)	504	645	325	1,50	487.500
ELMA (DİĞER)	2.184	305	667	1,50	1.000.500
ERİK	39	32.872	1.282	1,60	2.051.200
İĞDE	0	0	16	7,00	112.000
KAYISI (ZERDALI HARİÇ)	24	2.167	52	2,00	104.000
ZERDALİ	0	0	28	1,60	44.800
KİRAZ	2.284	560	1.280	3,00	3.840.000
KIZILCIK	2	134.500	269	3,00	807.000
ŞEFTALİ (DİĞER)	12	2.167	26	2,25	58.500
VİŞNE	1.282	784	1.005	3,00	3.015.000
CEVİZ	2.534	321	813	22,50	18.292.500
BADEM	136	824	112	2,75	308.000
ÇİLEK (2)	24	1.375	33	4,00	132.000
DUT	5	87.000	435	2,00	870.000
ÜZÜM (SOFRALIK ÇEK.Lİ)	5.064	552	2.797	2,00	5.594.000
ÜZÜM (ŞARAPLIK)	8	625	5	1,50	7.500
TOPLAM					51.051.600

D- ÖRTÜALTI (Yüksek Tünel, Plastik Sera)

2016 YILI TUİK VERİLERİNE GÖRE TOPLAM DEĞER

ÜRÜNLER	2016 YILI				
	ALAN (DA)	VERİM (KG/DA)	ÜRETİM (TON)	FİYATI (TL)	TUTARI (TL)
Marul (Göbekli)	9	5.000	45	2,50	112.500
Marul (Kıvırcık)	28	4.643	130	2,50	325.000
Ispanak	1	2.000	2	2,25	4.500
Tere	5	2.000	10	4,00	40.000
Maydonoz	7	2.000	14	5,00	70.000
Marul (Aysberg)	4	4.000	16	2,50	40.000
Domates (Sofralık)	42	11.452	481	1,45	697.450
Hıyar (Sofralık)	44	13.955	614	1,30	798.200
Biber (Sivri)	16	4.875	78	2,50	195.000
Soğan (Taze)	5	3.600	18	4,00	72.000
Dereotu	3	2.000	6	4,00	24.000
TOPLAM					2.378.650

HAYVAN VARLIĞI

HAYVAN CİNSİ		2018 YILI		
SIĞIR	KÜLTÜR	57.576		
	MELEZ	70.190		
	YERLİ	10.417		
	MANDA	1.332		
	TOPLAM BÜYÜKBAŞ	139.515 (6842 işletme)		
KOYUN		105.847		
KEÇİ	TİFTİK KEÇİSİ	2.138		
	KIL KEÇİSİ	21.590		
TOPLAM KÜÇÜKBAŞ		129.575 (678 işletme)		
KANATLI	TİCARİ (YUMURTA+ET)	3.140.650 (78 işletme)		
	KAZ, ÖRDEK, HİNDİ, KÖY TAVUGU	70.244		
	TOPLAM KANATLI	3.210.894		
ARI	ESKİ USUL	568	57.813	
	MODERN	57.245		

HAYVANSAL ÜRETİM VE VERİM

Ürünün Cinsi	Hayvan Türü	Hayvan Sayısı	Verim Kg/Baş/Kovan	Üretim Miktarı (Ton/Lt/Adet)
Et	Büyükbaş	25.112	180 Kg/Karkas	4.520
	Küçükbaş	72.240	18 Kg/Karkas	1.300
	Kanatlı	2.625.000	5 Dönem/1,75Kg/Karkas	22.968
Süt	Büyükbaş	33.836	4.500 Litre/300 Gün	152.262
	Küçükbaş	65.900	65 Litre/180 Gün	4.524
Yumurta	Kanatlı	467.455	Adet/280 Gün	130.887.400 Adet/yıl
Bal	Arı	57.813	12,13 Kg/Kovan	701
Bal Mumu	Arı	57.813	600 gr/Kovan	34
Su Ürünleri	Alabalık	200.000	0,200	40

TİCARİ KANATLI İŞLETME VARLIĞI

İlçe	Etçi	Mevcut sayı	Yumurta	Mevcut sayı	Toplam İşletme	Toplam Mevcut sayı
Top. İşlet. Sayısı	47	2.625.000	14	415.650	61	3.040.650
Kümes Sayısı		83		22		105

HASTALIKLARLA MÜCADELE KAPSAMINDA YAPILAN AŞILAMA SAYILARI

AŞI	2016			2017		
	Program	Yapılan	Yüzde	Program	Yapılan	Yüzde
ŞAP	234.498	217.150	92	247.884	258.182	104
SIĞIRLARIN NODULER EKZANTEMİ	117.249	104.563	89	123.942	120.787	97
SIĞIR BRUCELLOZU	14.650	16.991	115	18.750	28.225	150
KÜÇÜKBAŞ BRUCELLOZU	14.200	5.281	37	15.200	11.462	75
PPR	32.000	34.492	108	32.000	40.616	126
KUDUZ	6.150	5.549	90	5.135	4.694	92
ANTHRAX (ŞARBON)	3.500	2.828	80	2.600	2603	100
KÜÇÜKBAŞ MAVİDİL	77.895	29.156	38	-	-	-

İLİMİZDEN İHRAÇ EDİLEN HAYVANSAL ÜRÜN MİKTARLARI VE İHRAÇ EDİLEN ÜLKELER

YIL	Ürünler	Sert.Sayısı	İhraç Mik.(Kg.)	İhraç Edilen Ülkeler
2016	Kaya Tuzu (Hayvan yem katkısı)	52	1.426.000	Bulgaristan
	Kanatlı Eti	8	181.732	Irak
	İleri İşlem Ürünü (Sucuk-Sosis)	1	1.410	Azerbaycan
	2016 YILI TOPLAM	61	1.609.142	
2017	Kaya Tuzu (Hayvan yem katkısı)	21	644.000	Bulgaristan
	Kanatlı Eti	3	66.449	Tacikistan
	İleri İşlem Ürünü (Sucuk-Sosis)	1	2224,03	KKTC
	2017 YILI TOPLAM	24	652.673,03	

EĞİTİM YAYIM FAALİYETLERİ

EĞİTİM YAYIM UYGULAMALARI

TÜRÜ	2018 PLANLANAN	2017 PLANLANAN	2017 GERÇEKLEŞEN	KATILIM SAYISI
Çiftçi Toplantısı	258	411	337	4667
Demonstrasyon (Sonuç)	8	16	11	11
Demonstrasyon (Metot)	15	12	9	95
Çiftçi Kursu	2	5	6	135
Tarla Günü	4	7	3	200
Teşvik Müsabakası	5	5	4	107

KURSLAR

İl Gıda Tarım ve Hayvancılık Müdürlüğü, İl Millî Eğitim Müdürlüğü, Halk Eğitim Müdürlüğü ve İŞKUR İl Müdürlüklerince düzenlenen kurs toplamı aşağıdaki gibidir.

İŞKUR İl Müdürlüğü-İl Millî Eğitim Müdürlüğü İle Ortak Açılan Kurslar

YILI	KURSUN ADI	KÖYÜ	KURS SÜRESİ VE SAATİ	KURSIYER SAYISI
2017	DOMATES YETİŞTİRİCİLİĞİ	MERKEZ	32 GÜN 192 SAAT	25 K
	BİBER YETİŞTİRİCİLİĞİ	MERKEZ	32 GÜN 192 SAAT	24 K
	SÜT SIĞIRI YETİŞTİRİCİSİ	OVACIK	10 GÜN 80 SAAT	25 K
	SICAK İKLİM TAHİL YETİŞ.	ÇATALELMA	17 GÜN 136 SAAT	15 E
	SERİN İKLİM TAHİL YETİŞ.	ÇATALELMA	17 GÜN 136 SAAT	25 K
	BASINÇLI SULAMA SİST.	KARADAYI	10 GÜN 80 SAAT	25 K
	BASINÇLI SULAMA SİST.	KARAŞEYH	10 GÜN 80 SAAT	25 K
	BASINÇLI SULAMA SİST.	KIZILIRMAK	10 GÜN 80 SAAT	11 E
GENEL TOPLAM				165

Millî Eğitim (Halk Eğitim) Müdürlüğü İle Ortak Açılan Kurslar

YILI	KURSUN ADI	KÖYÜ	KURS SÜRESİ VE SAATİ	KURSIYER SAYISI
2017	ARICILIK KURSU	MERKEZ	24 GÜN 80 SAAT	37 E
	ARICILIK KURSU	MERKEZ	24 GÜN 80 SAAT	25 E
	ARICILIK	OVACIK	10 GÜN 72 SAAT	28 E
	SICAK İKLİM TAHİL YETİŞ.	ÇATALELMA	17 GÜN 136 SAAT	3 E
	BASINÇLI SULAMA SİST.	KARADAYI	10 GÜN 80 SAAT	1 K
	BASINÇLI SULAMA SİST.	KIZILIRMAK	10 GÜN 80 SAAT	13 E
GENEL TOPLAM				106

4342 SAYILI MERA KANUNU UYGULAMALARI

4342 Sayılı Mera kanununun yürürlüğe girmesi ile birlikte; daha önce çeşitli kanunlarla tahsis edilmiş veya kadimden beri kullanılmakta olan mera, yaylak, kışlak ve benzeri yerlerin tespiti, tahdidi ile ilgili köy veya belediyelere tahsislerinin yapılması, en iyi şekilde kullandırılması, bakım ve ıslahlarının yapılarak verimliliklerinin artırılması çalışmaları devam etmektedir.

İlimiz Merkez İlçe mahalleleri belde ve Köy muhtarlıkları dahil 397 yerleşim yerinin tamamında mera tespit ve tahdit işlemleri tamamlanmıştır. Tescil ve tahsis aşamaları devam etmektedir.

Toplam Yerleşim Yeri Sayısı	397
Mera Çalışması Yapılan Birim Sayısı	397
Oran(%)	100
İlin Toplam Mera Alanı(ha.)	149.500
Mera Çalışması Yapılan Mera Alanı (ha.)	149.500
Oran (%)	100

İLİMİZDE YAPILAN TAHDİT, TESCİL VE TAHSİS ÇALIŞMALARI

İlimiz genelinde 149.500 ha mera varlığı olup tespit ve tahdit çalışmaları yüz yüz olarak tamamlanmıştır. Tahsis çalışmaları devam etmektedir

TESPİT TAHDİT TAHSİS DURUMU	KÖY SAYISI	KADİM MERA (HA)	5/b ye GÖRE TESPİT EDİLEN MERA (HA)	TOPLAM MERA (HA)
TAHDİT ve TESCİLİ DEVAM EDEN	397	86.101,59	63.398,41	149.500,00
TAHSİS YAPILAN	294			
MERA ISLAH YAPILAN	16	MERA ISLAHI YAPILAN ALAN: 15.347,49 (Ha)		

MERA ALANLARI

İLÇE	MERASI BULUNAN KÖY-MAH.SAYISI	PARSEL SAYISI (ADET)	ALAN TOPLAMI (HA)
MERKEZ	51	1531	34.536
ATKARACALAR	9	67	3.142
BAYRAMÖREN	5	11	336
ELDIVAN	17	421	7.207
ÇERKEŞ	46	609	12.885
ILGAZ	57	899	5.001
KURŞUNLU	25	200	22.656
KORGUN	13	152	5.827
KIZILIRMAK	27	735	11.996
ORTA	27	886	26.585
ŞABANÖZÜ	22	399	11.387
YAPRAKLI	31	472	7.936
TOPLAM	330	6382	149.500

MERA ISLAH VE AMENAJMAN PROJELERİ

	PROJE ALANI (DA)	PROJENİN MALİYETİ (TL)
Islahı Tamamlanan 8 mera	28.953,62	1.685.141,72
Islah Çalışması Devam Eden 5 mera	40.509,04	1.754.882,00
2008 yılında ıslah çalışması onaylanan 3 mera	84.012,31	796.975,00
TOPLAM	153.474,97	4.236.998,72

MERA ISLAHI BİTEN KÖYLER

Kızılırmak/Bayanpınar, Şabanözü/Bakırlı, Şabanözü/Gündoğmuş
Şabanözü/Karaören, Eldivan/Merkez, Çerkeş/Dikenli, Ilgaz/İkikavak, Korgun/Karatekin

MERA ISLAHI DEVAM EDEN KÖYLER

Orta İlçesi Özlü Köyü, Merkez İlçe Germece Köyü,
Çerkeş İlçesi Aliözü Köyü, Çerkeş İlçesi Çalcıören Köyü, Orta ilçesi Elmalık Köyü

2018 YILI MERA ISLAHINA TEKLİF EDİLEN KÖYLER

Orta /Merkez, Orta ilçesi Yenice Köyü, Kızılırmak İlçesi Sakarca

TARIMSAL ÜRÜN İŞLEYEN FABRİKALAR

İŞLETME TİPİ	ADET	TOPLAM KAPASİTE TON/YIL
YEM FABRİKASI	3	103 Bin
MAKARNA İRMİK FABRİKASI	3	157 Bin
SÜT	2	4 Bin
ÇELTİK İŞLEME	3	27 Bin
UN İŞLEYEN TESİS	9	152Bin
BAL ve REÇEL	4	2 Bin
ET ve ET ÜRÜNLERİ	2	30 Bin
TUZ	3	140 Bin

GIDA VE YEM İŞYERLERİ - DENETİM

İŞYERİ TÜRÜ	ADET	DENETLEME SAYISI
GIDA ÜRETİMYERİ	163	400
GIDA SATIŞ YERİ	672	1085
TOPLU TÜKETİM YERİ	488	962
YEM İŞLETMESİ	179	200
TOPLAM	1502	2647

GIDA ÜRÜNLERİ İHRACAATI (2017 YILI)

ÜRÜNLER	İHRACAT MİKTARI (TON)	ÜLKELER
Makarna	87.043	74 Ülke (Somali, Angola, Cibuti Cumhuriyeti, Madagaskar, Gambiya, Gana, Benin)
Un		
İrmik		
Tuz	833	
TOPLAM	87.876	

**İLİMİZDE BAKANLIK VE İL ÖZEL İDARESİ KAYNAKLI UYGULANAN
PROJELER VE YAPILAN DESTEKLEMELER**

İİ ÖZEL İDARESİ KAYNAKLI PROJELER

İL ÖZEL İDARESİ 2017 YILI YATIRIM GERÇEKLEŞME

PRJ NO	PROJE ADI	MİKTARI-ÇİFTÇİ SAYISI (ADET/KG)	ÇİFTÇİ – KURUM KATKISI TL	İL ÖZEL İDARE KATKISI	ÖZEL İD. % KATKISI	2017 YILI PROJE YATIRIM TUTARI
1	Yemeklik Dane Bakliyat Üretimi Geliştirme Projesi	Kuru fasulye 200 kg Barbunya fasulye 10 kg	918,76	918,76	50	1.837,52
2	Seracılığı Geliştirme Projesi	8 adet 504 m2'lik sera	97.350,00	97.350,00	50	194.700,00
3	Meyveciliği Geliştirme Projesi	11.150 adet muhtelif meyve fidanı	26.030,26	26.030,26	50	52.060,52
4	Yem Bitkileri Yetiştiriciliğini Geliştirme ve Yaygınlaştırma Projesi	Korunga 30.000 Kg	79.380,00	34.020,00	30	113.400,00
5	Sebzeciliği Geliştirme Projesi	463.936 adet sebze fidesi	146.074,81	48.691,61	25	194.766,42
6	Sertifikalı Patates tohumluk kullanımını yaygınlaştırma projesi	35.000 kg sertifikalı patates tohumu	27.297,27	18.198,18	40	45.495,45
7	Çilek Yetiştiriciliği Projesi	40.000 adet çilek fidesi 5 da	0	13.861,64	100	13.861,64
8	Katı Solucan Gübresi projesi	4.000 Kg Gübre	3.240.00	7.560.00	70	10.800.00
9	Koyuncululuğu Geliştirme Prj. (Koç Dağıtımı)	100 baş Koç	137.700,00	24.300,00	15	162.000,00
10	Hizmet Aracı Alımı Projesi	6 adet araç alımı	38.500,00	342.105,92	90	380.605,92
T O P L A M			556.491,10	613.036,37		1.169.527,47

BAKANLIĞIMIZ KAYNAKLI UYGULANAN BAZI PROJELER

İL MÜDÜRLÜĞÜMÜZCE YÜRÜTÜLEN PROJELER

2017 YILI YATIRIM PROGRAMI

PROJE ADI	2017 Program	2017 Harcama
Bitkisel Üretimin Geliştirilmesi Projesi	35.000,00	37.275,00
Çayır Mera Yem Bitkileri Üretimini Geliştirme Projesi	40.000,00	88.925,00
Hayvancılığı Geliştirme Projesi	117.000,00	118.061,00
Su Ürünleri Üretimini Geliştirme Projesi	2.000,00	3.534,00
Bitki Sağlığı Uygulamaları Kontrolü Projesi	110.000,00	106.891,00
Organik Tarımın Yaygınlaştırılması ve Kontrolü Projesi	25.000,00	24.757,00
Tarımsal Yayım Hizmetleri Projesi	28.500,00	26.839,00
Doğal Çiçek Soğanlı Bitkileri Koruma Projesi	15.000,00	15.525,00
Arazi Dağıtım Projesi	55.000,00	54.992,00
Arazi Toplulaştırma ve TİGH Projesi	10.000,00	9.568,00
İyi Tarım Uygulamalarının Yaygınlaş.ve Kontrolü Projesi	25.000,00	26.158,00
Hayvan Hastalık ve Zararlıları İle Mücadele Projesi	67.000,00	69.839,00
Kırsal Kalkınma Yatırımlarının Desteklenmesi Projesi	1.500,00	2.301,00
Kontrol Hizmetlerinin Geliştirilmesi Projesi	2.000,00	1.992,00
Çevre Amaçlı Tarımsal Alanların Korunması (ÇATAK) Projesi	52.600,00	52.889,00
İtri ve Tıbbi Bitkiler İle Boya Bitkileri Yetiş. Geliř. Projesi	39.000,00	38.997,00
Tarım Arazilerinin Devir ve Takip Sistemi	35.000,00	37.668,00
Sularda Tarımsal Faal. Kaynaklanan Kirliliğın Kontrolü Projesi	3.000,00	4.712,00
İdari Kapasitenin Geliştirilmesi Projesi	1.000,00	994,00
Gıda Hizmetleri (Cari)	26.000,00	33.160,00
GENEL TOPLAM	689.600,00	755.077,00

NOT:

Toplam bedeli 689.600,00 TL. olan projelerimize 757.077,00 TL. harcanmıştır.

***

1' i Gıda ile ilgili ve 19'u tarımsal amaçlı olmak üzere;
Toplam 20 adet proje uygulamaya konulmuştur.

***

Projelerde 2017 yılında;
Nakdi (parasal) gerçekleşme yüzdesi % 109
Fiziki gerçekleşme yüzdesi % 105

olarak projelerimiz gerçekleştirilmiştir.

Not: 2017 yılı yatırım programında yer alan projeler düzenli olarak İKİS (İl Koordinasyon İzleme Sistemi)'ne girişler yapılmakta olup, Valiliğimizce 3 ayda bir yapılan İl Koordinasyon Kurulu Toplantısı ile değerlendirilmektedir.

TARIMSAL YENİLİKLERİN YAYGINLAŞTIRILMASI KORUMALI TARIM PROJESİ

Tarımsal Yeniliklerin Yaygınlaştırılması projesi kapsamında ilimizde 2015-2017 yılları arasında uygulanacak olan Korumalı Tarım Sisteminin Çankırı İlinde Yaygınlaştırılması Projesi çerçevesinde;

Proje 2014 yılında bakanlığımızca uygun görülmüş olup, Tarla Bitkileri Merkez Araştırma Enstitüsü ile birlikte yürütülmektedir.

Proje gereğince 2015-2016 üretim sezonunda Merkez ve Kızılırmak ilçelerinde 2 şer lokasyon da her biri 20 da olmak üzere toplam 80 Da alanda Demonstrasyon kuruldu. Ekim zamanında 100 çiftçinin katılımı ile tarla günü düzenlendi.

Hasatta yine tarla günü düzenlenerek sonuçlar çiftçilerle paylaşılmıştır. Alınan sonuçlar aşağıda tabloda gösterilmektedir.

2016 -2017 üretim sezonunda Merkez ve Kızılırmak ilçelerinde 2 şer lokasyon da her biri 20 da olmak üzere toplam 80 Da alanda Demonstrasyon kurulmuştur. Ekimde tarla günü yapılmış ve hasat öncesinde tarla günü vb. organizasyonlar yapılmıştır.

Üretim Sezonu	İlçe	Anıza Doğrudan Ekim kg/da	Normal Ekim kg/da
2015/2016	Merkez (Germece)	350	390
	Merkez (Çivi)	431	452
	Kızılırmak (1)	155	160
	Kızılırmak (2)	252	265
2016/2017	Merkez (Karaşeyh)	194	252
	Merkez (Çivi)	257	262
	Kızılırmak (Merkez)	283	289
	Kızılırmak (Karaömer)	161	169

İTRİ VE TIBBİ BİTKİLER İLE BOYA BİTKİLERİNİN ÜRETİMİNİ GELİŞTİRME PROJESİ

“İtri ve Tıbbi Bitkiler ile Boya Bitkileri Üretimini Geliştirilmesi Projesi” kapsamında ilimizde 2017 yılında 2 ilçemizde 3 çiftçiye salep, 2 çiftçiye çörekotu, olmak üzere toplam 10,5 dekar alanda, demonstrasyona başlanmıştır.

İlimiz Merkezde 500 metrekare alanda 1 çiftçi, Eldivan ve Ilgaz ilçelerinde 500'er metrekare alanlarda 1'er çiftçi olmak üzere toplamda 1,5 dekar alana salep ekimi yapılmıştır. Şu an saleplerimiz çıkış döneminde.

İlimiz Merkezde 5,5 dekar alanda 1 çiftçi, Eldivan ilçesinde 3,5 dekar alanda 1 çiftçi olmak üzere toplamda 9 dekar alana çörek otu ekimi yapılmıştır. Çıktılar iyi olmuştur ancak yabancı ot mücadelesi yeterince yapılmadığından ve sulama probleminde dolayı istenilen verim alınamamıştır.

ÇAYIR MERA VE YEM BİTKİLERİ ÜRETİMİNİ GELİŞTİRME PROJESİ

2016 yılında “Çayır Mera ve Yem Bitkileri Üretimini Geliştirme Projesi” kapsamında proje Atkaracalar İlçesi Budakpınar Köyü, Çerkeş İlçesi Kadıözü ve Saraycık Köyleri, Eldivan İlçesi Elmacı Köyü, Kurşunlu İlçesi Taşkaracalar Köyü, Orta İlçesi Kalfat Köyü ile Şabanözü İlçesi Gürpınar Mahallesi de uygulanan projeler tamamlanmıştır.

Proje kapsamında 2016 yılında 15 ton korunga ve 1 ton yonca tohumu alınmış olup, 2017 yılı ilkbaharında ekilişleri gerçekleştirilecektir.

2017-2018 yılları arasında Atkaracalar Bozkuş, Çerkeş İlçesi Kiremitçi, Ilgaz İlçesi Çatak ve Orta İlçesi Sancar Köylerinde uygulanmak üzere hazırlanan projeler Bakanlığa gönderilmiştir.

ÇEVRE AMAÇLI TARIM ARAZİLERİNİN KORUNMASI PROJESİ (ÇATAK)

Türkiye genelinde 51 ilde uygulanan ÇATAK projesi ilimizde de 2014 yılında uygulanmaya başlanmış olup yıllar itibarı ile çiftçi sayısı ve uygulama alanı artarak devam etmektedir.

2016 yılında 14.770 da olan uygulama alanı 2017 yılında ek olarak istenilen alanla birlikte 45.000 belirlenmiştir. Çatak projesi ile tarım arazilerinin korunması, kirlenmesinin önlenmesi ve muhafaza edilmesi amaçlanmaktadır.

Bu projede yer alan uygulama kategorileri

Kategori 1 (Anıza Ekim) 30 TL/Dekar

Kategori 2 (Toprak ve su yapısının korunması ile erozyonun önlenmesi amacıyla yapılan uygulamalar) 60 TL/Dekar

Kategori 3 (Çevre dostu tarım teknikleri ve kültürel uygulamalar ve birlikte uygulanması gereken uygulamalarla birlikte gerçekleştirildiğinde) 135 TL/Dekar destekleme ödemesi verilmektedir. Bu destekler hibe sözleşmesi kapsamında 3 yıl boyunca yılda 1 defa ödenmektedir.

2016 yılında çiftçilerimize 1.396.097,94 TL ödeme yapılmıştır.

İlimize Merkez ilçeye bağlı aşağıda tabloda gösterilen köylerde uygulanması planlanan projede, her üç kategoride yayım çalışması yapıp köylerin toprak ve iklim özelliklerine göre kategori seçilecektir. Daha çok Çevre Dostu Tarım Tekniklerini içeren 3. Kategori teşvik edilerek, gün geçtikçe azalan su kaynaklarının korunması ve kontrollü kullanılacak ilaç ve gübreler ile kirlenmemesi hedeflenmektedir.

2017 yılı içerisinde toplam 41.237 da alan için başvuru yapılmış olup Bakanlığımızın ilimize ayırdığı Hassas Alan içerisinde yeni başvuru yapılabilecek alan 15.438 da idi. Bakanlıktan istenilen ek alan tabii doğrultusunda 30.000 da alanda başvuru kabul edilmiştir. Bu doğrultuda çiftçilerimizden gelen başvurular sonucu 35.627 da alanda uygulamalar gerçekleştirilerek 2017 yılı tamamlanmıştır.

ÇATAK DESTEKLEMESİ

YILI	İŞLETME SAYISI (ADET)	DESTEKLENEN ALAN (DA)	DESTEKLEME MİKTARI (TL)
2014	2	28,810	1.830,90
2015	36	5.703,222	635.887,81
2016	101	14.770,294	1.396.097,94
2017	260	35.627,337	2.734.714,43

ÇİFTLİK MUHASEBE VERİ AĞI (ÇMVA) DESTEKLEMESİ

Çiftlik Muhasebe Veri Ağı (ÇMVA), tarım işletmelerinin muhasebe verilerinin toplanması amacıyla oluşturulan bir sistem olup bu sistem kullanılarak tarımsal işletmelerin ekonomik yapıları etkin olarak izlenmektedir.

Sistemin faydaları şu üç başlıkta toplanabilir:

- Tarımsal politikalar,
- Çiftçinin işletmesinin ekonomik analizi,
- Ulusal ve bölgesel kalkınma

Her şeyden önce ÇMVA sistemi bir örneklem araştırmasına dayanmaktadır.

Tarımsal işletmeler, Bakanlığımızın bildirdiği işletme tipleri ve ekonomik işletme büyüklüğüne göre belirlenmektedir.

2014 yılında sisteme dahil edilen ilimizde, 20 işletme kayda alınmıştır. Her işletmeye 375,00 TL ödeme yapılmıştır. 2014 yılında 7.500,00 TL destekleme yapılmıştır.

2015 yılında sisteme dahil edilen ilimizde, 26 işletme kayda alınmıştır. Her işletmeye 425,00 TL ödeme yapılmıştır. 2015 yılında 11.050,00 TL destekleme yapılmıştır.

2016 yılında sisteme dahil edilen ilimizde, 27 işletme kayda alınmıştır. Her işletmeye 500,00 TL ödeme yapılmıştır. 2016 yılında 13.500,00 TL destekleme yapılmıştır.

KOYUN VE KEÇİLERDE VERİMLİLİĞİ ARTIRMA PROJESİ KAPSAMINDA DAĞITIMI YAPILAN KOÇLAR

Yılı	Bütçesi			Koç Sayısı	Çiftçi Sayısı	Toplam Destekleme Tutarı (TL)	Nereden Temin Edildi
	Genel	Özel idare	Özkaynak				
2009	66	-	-	66	36	30.000	Ulaş TİM
2010	40	-	-	40	40	40.000	Ulaş TİM
2011	39	-	-	39	39	40.000	Gözlü TİM
2012	30	15	18	63	63	77.000	Malya TİM
2013	27	15	16	58	58	77.250	Gözlü TİM
2014	74	33	26	133	76	84.900	Bursa/Keles
2015	29	10	13	52	52	58.500	Çorum/İskilip
2016	43	12	15	70	70	118.700	Malya TİM
2017	58	15	27	100	100	162.000	Malya TİM
TOPLAM				621	534	688.350	

Yetiştirici elindeki düşük verimli koyun ırklarının verimini artırmak amacı ile hazırlanan “Koyun ve Keçilerde Verimliliği Artırma Projesi” kapsamında, 2017 yılına kadar ilimizde yaygın olarak bulunan Akkaraman ırkı koyun sürülerine katılacak damızlık koçlar İl Müdürlüğümüz ve Çankırı ili Damızlık Koyun Keçi Yetiştiricileri Birliği ile birlikte TİGEM’e bağlı işletmelerden temin edilerek yetiştiricilerimize dağıtımı yapılmıştır. Koyuncululuğu geliştirme ve saf akkaraman ırkı koç kullanımı sağlayarak ırk islahı için 100 adet damızlık Akkaraman ırkı koç alınarak 100 Birlik üyesi çiftçiye dağıtılmıştır.

Projenin tutarı 162.000,00-TL’ dir.

KIRSAL KALKINMA YATIRIMLARININ DESTEKLENMESİ

GENÇ ÇİFTÇİ PROJELERİNİN DESTEKLENMESİ

Genç Çiftçi Projelerinin Desteklemesi Tebliği (Tebliğ No:2017/10) 31.03.2017 tarihinde resmi Gazetede yayımlanarak yürürlüğe girmiştir. Süresi içerisinde müracaatta bulunan 871 çiftçimizin müracaatları İl/İlçe müdürlüklerince onaylanmıştır.

İl Proje Değerlendirme Komisyonunca ilimize tahsis edilen 151 adet projenin Bakanlığımız talimatları doğrultusunda ilçe ve konu bazlı dağılımı gerçekleştirilmiş ve çiftçilerimizle sözleşmeler imzalanmıştır.

2017 YILI GENÇ ÇİFTÇİ PROJESİ İLÇE DAĞILIM PROJESİYONU

İLÇELER	BÜYÜKBAŞ MANDA	BÜYÜKBAŞ SIĞIR	Büyükbaş Hayvancılık Tesis Yapımı ve Hayvan Alımı	KÜÇÜKBAŞ KOYUN	Küçükbaş Hayvancılık Tesis Yapımı ve Hayvan Alımı	ARICILIK	ÖRTÜALTI TESİSİ	BAĞCILIK VE ÜZÜMZÜ BİRKİLER	Tıbbi Aromatik Bitki yetiştiriciliği	TOPLAM
ATKARACALAR	1	4		1		1				7
BAYRAMÖREN		2		2	1	1				6
ÇERKEŞ		12	1	3		1				17
ELDİVAN		4		1		1	1	1		7
ILGAZ		7		3		2	1			13
KIZILIRMAK	2	11	1	4		1				20
KORGUN		2				1			1	4
KURŞUNLU	1	5	1	2		2				11
MERKEZ		15	1	4		2	7			29
ORTA	1	10		5		2				18
ŞABANÖZÜ		3								3
YAPRAKLI		6	1	1		2	6			16
Toplam	5	81	5	26	1	16	15	1	1	151

Adet olmak üzere toplam 151 adet projeye Bakanlığımızca **4.530.000 TL** destekleme ödeneği ayrılmıştır.

Büyükbaş ve Küçükbaş Hayvancılık Projelerinde TİGEM ile sözleşmeler imzalanmış olup hayvan dağıtımları TİGEM tarafından gerçekleştirilmeye başlanmıştır.

Program kapsamında ilimizde 526 adet Büyükbaş Sığır ve 982 adet Küçükbaş koyun dağıtımı yapılacaktır. Bu hayvanlardan 526 adet Büyükbaş sığırın dağıtımı gerçekleştirilmiştir.

BİREYSEL SULAMA MAKİNE EKİPMAN DESTEKLEMESİ

2017 yılında ilimizde Bireysel Sulama, Makine ve Ekipmanlarının desteklenmesi programı kapsamında 2 çiftçimiz Tamburlu Sistem Yağmurlama Sulama Makinesi alımı için hibe sözleşmesi imzalamıştır.

Proje bedeli toplamı 131.438,48 TL olan 2 projeye toplamda 65.740,74 TL hibe ödemesi yapılmıştır.

TARIMA DAYALI EKONOMİK YATIRIMLAR

2013 YILI EKONOMİK YATIRIMLAR (8.Etap) PROJE LİSTESİ

Başvuru Sahibi	Proje Adı	Proje Toplam Tutarı	KKYDP Ödenen	PROJE DURUMU
ÇANKIRI UN SANAYİ YEM NAK.MAK.GI.İNŞPET.VE TİC.LTD.Ş	Çelik Silo Yeni Tesis Projesi	987.690,15	399.650,00	Bitti (5 Yıl Denetim Altında)

2014 YILI EKONOMİK YATIRIMLAR (9. Etap) PROJE LİSTESİ

Başvuru Sahibi	Proje Adı	Proje Toplam Tutarı	KKYDP Talep Edilen	PROJE DURUMU
TÜRKCAN KARDEŞLER OTOMOTİV SAN.VETİC.LTD.ŞTİ.	Çelik Silo Yeni Tesis Projesi	1.202.494,44	499.984,62	Bitti
ÇANKIRI TARIM ÜRÜ. LİSANS LI DEP. SAN. VE TİC. A.Ş.	Hububat Bankacılığı ile Kaliteli Depolama Yeni Tesis Projesi	2.197.463,00	500.000,00	Sözleşme Fesh Edildi

2015 YILI EKONOMİK YATIRIMLAR (10. Etap) PROJE LİSTESİ

Başvuru Sahibi	Proje Adı	Proje Toplam Tutarı	KKYDP Talep edilen	PROJE DURUMU
ÇANKIRI UN SANAYİ YEM NAK.MAK.GI.İNŞPET.VE TİC.LTD.Ş	Tohum Eleme ve Depolama Tesisi Yeni Tesis Projesi	2.425.167,00	1.212.583,50	Bitti

2017 YILI EKONOMİK YATIRIMLAR (11. Etap) PROJE LİSTESİ

21 Ekim 2016 Tarihli ve 29864 Sayılı Resmî Gazete 'de Yayınlanan Kırsal Kalkınma Yatırımlarının Desteklenmesi Programı Kapsamında Tarıma Dayalı Yatırımların Desteklenmesi Hakkındaki Tebliğ (Tebliğ No: 2016/37) ile 11. Etap başvuruları alınmış olup son müracaat tarihi olan 31.12.2016 itibariyle 41 adet proje başvurusu İl Proje Değerlendirme Komisyonunca değerlendirilmiştir.

İl Proje Değerlendirme Komisyonunca yapılan değerlendirme sonucunda 9 adet projenin uygun başvuru ve proje formatında olduğu raporlanmış ve Bakanlığımız tarafından da bu 9 proje onaylanmıştır. Bu projelerin tamamı çiftlik faaliyetlerinin geliştirilmesine yönelik altyapı sistemleri yatırımlarından oluşmaktadır.

Destekleme almaya hak kazanan proje sahipleri ile Hibe sözleşmeleri imzalanmış olup yatırımcılarının alımlarını yapmaları için süreleri verilmiştir. Hibe Sözleşmesi imzalamaya hak kazanan 9 projenin toplam bedeli 960.443,00 TL (KDV hariç) olup, yatırımların gerçekleşmesinden sonra yatırımcılara bunun karşılığında 480.221,50 TL hibe desteği ödemesi yapılacaktır.

9 adet yatırımcının 2 tanesi yüklenici ile uygulama sözleşmesi imzalamıştır diğer yatırımcılar için son tarih 31.08.2018 dir.

TARIMSAL YAYIM VE DANIŞMANLIK HİZMETLERİ DESTEKLEMELERİ

Kuruluş	Danışman Sayısı	İşletme Sayısı	2016 Yılı Ödeme Miktarı
Arı Yetiştiricileri Birliği	1	50	30.000,00
T O P L A M	1	50	30.000,00

KÜÇÜK AİLE İŞLETMELERİ DESTEĞİ

2016 yılı itibarı ile 5 da altı üretim yapan sebze meyve ve Tıbbi aromatik bitkiler üreten çiftçilerimize verilen destektir. 2 çiftçimiz bu destekten yararlanmıştır. İlimizde bu projeye 7,176 da alanda 717,60 TL destek verilmiştir.

TİD- TARIMSAL İŞLETME DANIŞMANLIĞI PROJESİ

Bakanlığımız taşra teşkilatında yer alan İl ve İlçe Gıda Tarım ve Hayvancılık Müdürlüklerinin daha verimli ve etkin çalışma yürütebilmesi amacıyla "**Tarimsal İşletme Danışmanı (TİD)**" olarak ifade edilen işletme bazlı yeni bir çalışma modeline geçilmiştir.

Bu model kapsamında her tarım işletmesinin en az bir personelin sorumluluğuna verilmesi ve ihtiyaç kadar yedeğinin belirlenmesi kaydıyla birden çok ziraat mühendisi ve/veya veteriner hekimin görevlendirilmesi ayrıca ziraat teknikeri/teknisyeni ve veteriner sağlık teknikeri/teknisyeni ile diğer personelden uygun görülenlerin de yardımcı personel olarak sisteme dahil edilmiştir.

İşletme bazlı yeni modelde çalışacak personel (mühendis, veteriner hekim, teknisyen, tekniker) eğitim ve yayım, hayvan sağlığı ve üretimi, bitki sağlığı ve üretimi, desteklemeler ve kontrolü, istatistik ve veri güncelleme görevlerinin yanı sıra ihtiyaç halinde il ve ilçe müdürlükleri tarafından verilecek diğer görevleri de (gıda denetimi, mera, arazi toplulaştırma hizmetleri vb.) yürüteceklerdir.

DOĞAL ÇİÇEK SOĞANLI BİTKİLERİNİ GELİŞTİRME PROJESİ

Doğada endemik olarak bulunan doğal çiçek soğanlı bitkilerini üreterek çiftçilerimize alternatif ürün sunmak ve ekonomik olarak çiftçilerin kullanımını sağlamak amacıyla 2017 yılında "Doğal Çiçek Soğanlı Bitkilerini Geliştirme Projesi" kapsamında;

Eldivan İlçesinde 2 çiftçimiz ile toplamda 4000 adet Sternbergia lutea, 3000 adet Lilium candidum Ilgaz ilçesinde bir çiftçimiz ile 1000 adet Sternbergia lutea, 1000 adet Lilium candidum olmak üzere toplamda 9000 adet doğal çiçek soğanları ile demonstrasyon çalışmaları yapılmıştır. Bitkilerimizin çıkışları ve gelişmeleri çok iyi durumdadır.

ÇİFTÇİLERE - YETİŞTİRİCİLERE YAPILAN DESTEKLER

Gıda Tarım ve Hayvancılık Bakanlığımızca Çankırı genelinde 10.000 çiftçiye 2017 Yılında 2016 yılına ait 46.000.000,00 TL'nin üzerinde destek yapılmıştır. 2017 yılı destekleme ödemeleri devam etmektedir.

DESTEKLEME TÜRÜ	2015 YILI	2016 YILI	2017 YILI
Mazot Desteği	3.569.478,17	8.781.298,46	0
Kimyevi Gübre Desteği	4.754.861,52		0
Toprak Analizi Desteği	135.824,82	-	0
Sertifikalı Tohumluk Kullanım Desteklemesi	780.292,22	1.820.539,83	944.366,26
Sertifikalı Fidan Desteklemesi	-	-	0
Yem Bitkileri Desteklemesi	858.762,84	469.122,99	0
Yağlık Prim uygulamaları	69.357,05	110.567,74	0
Yurtiçi Sertifikalı Tohum Üretim Desteklemesi	47.000,00	47.000,00	49.125,00
Hububat Fark Desteklemesi	8.115.651,95	8.423.787,18	6.177.729,76
Çevre amaçlı tarım arazi. Kor. Projesi (Çatak)	635.887,81	1.396.097,94	2.734.714,43
Çiftlik Muhasebe Veri Ağı (Çmva) Destek.	11.050,00	13.500,00	0
Küçük Aile İşletmeleri Desteklemeleri	-	717,60	0
Kırsal Kalk. Eko. Yatırımlar+Genç Çiftçi desteği	1.212.593,50	5.647.921,81	0
Kırsal Kalk. Makine Ekip. Sulama Desteği	-	-	0
İl Özel İdare	963.699,30	1.313.594,54	1.169.527,47
Tarımsal Yayım ve Danışmanlık Destek.	211.200,00	30.000,00	0
Su Ürünleri Ürün Desteği	13.000,00	-	0
Hayvan Hastalıkları Tazminat Desteği	834.161,87	225.794,62	591.404,16
Arıcılık Desteği	376.530,00	379.300,00	398.280,00
Çiğ Süt Desteği	783.158,55	376.729,95	187.997,96
Anaç Sığır Desteği	5.487.115,00	-	0
Düve Alım Desteği	-	-	158.100,00
Anaç Manda Desteği	268.000,00	-	0
Buzağı Desteklemesi	635.975,00	13.422.950,00	0
Tiftik Üretimini Desteklenmesi	30.321,50	49.852,00	31.779,00
Anaç Koyun-Keçi Desteklemesi	1.872.860,00	1.926.175,00	0
Besilik Erkek Sığır Desteklemesi	421.950,00	329.400,00	0
Hay.Gen Kay. Koruma K.baş (Akkaraman)	847.239,81	903.200,00	1.191,540
Hay.Gen Kay. Koruma B.baş (Yerli Kara)	152.350,00	106.150,00	85.800,00
Sürü Yöneticisi İstih. Destek.	355.000,00	390.000,00	0
Organik Arıcılık Desteklemesi	-	-	0
Malak Desteği	50.250,00	125.300,00	0
Damızlık/Ana Arı Desteklemesi	-	780,00	780,00
T O P L A M	33.493.570,91	46.289.779,66	12.530.795,58

"0" Desteklemelerin icmalleri alınmadığından ve işlemleri devam ettiği için henüz kesinleşmemiştir.

**2017 YILI
DESTEKLEME BİRİM FİYATLARI**

MAZOT VE GÜBRE DESTEKLEMESİ				
S N	Ürünler	Mazot (TL/da)	Gübre (TL/da)	Toplam Destek (TL/da)
1	Buğday, Arpa, Çavdar, Yulaf, Tritikale	13	4	17
2	Çeltik, Pamuk	36	4	40
3	Yağlık Ayçiçeği, Soya, Dane Mısır, Patates	17	4	21
4	Aspir, Nohut, Mercimek, Kuru Fasulye	11	4	15
5	Yem Bitkileri, Kuru Soğan, Kanola, Diğer Ürünler	9	4	13
6	Nadas	5	-	5
S N	ORGANİK TARIM DESTEĞİ	(TL/da)		
1	1. Kategori Üretim	100		
2	2. Kategori Üretim	70		
3	3. Kategori Üretim	30		
4	4. Kategori Üretim	10		
S N	ORGANİK HAYVANCILIK DESTEĞİ	(TL/kovan)		
1	Arılı Kovan	10		
S N	İYİ TARIM UYGULAMALARI DESTEĞİ	Sertifika	(TL/da)	
1	Meyve, Sebze	Bireysel	50	
		Grup	40	
2	Süs Bitkileri, Tıbbi Aromatik Bitkiler	Bireysel	100	
		Grup	80	
3	Örtü altı	Bireysel, Grup	150	
4	Çeltik	Bireysel, Grup	10	
5	Su Ürünleri	Sertifika	(Kr/kg)	
	Alabalık (250.000 kg'a kadar 250.000 kg dahil)	Bireysel, Grup	25	
SN	HAVZA BAZLI FARK ÖDEMESİ DESTEĞİ	(Kr/kg)		
1	Yağlık Ayçiçeği	40		
2	Soya Fasulyesi	60		
3	Kano la	50		
4	Aspir	55		
5	Dane Mısır	3		
6	Buğday, Arpa, Yulaf, Çavdar, Tritikale	5		
7	Çeltik	10		
8	Kuru Fasulye, Nohut, Mercimek	30		

**2017 YILI
DESTEKLEME BİRİM FİYATLARI**

S N	YURT İÇİ SERTİFİKALI TOHUM KULLANIM DESTEĞİ	(TL/da)	
1	Aspir, Kanola (Kolza), Susam	4	
2	Çavdar, Triticale, Yulaf	6	
3	Çeltik	8	
4	Arpa, Buğday	8,5	
5	Fiğ, Korunga, Yem Bezelyesi	10	
6	Yerfistiği, Yonca	15	
7	Kuru Fasulye, Mercimek, Nohut, Soya	20	
8	Patates	80	
S N	YURT İÇİ SERTİFİKALI TOHUM ÜRETİM DESTEĞİ	(TL/kg)	
1	Arpa, Çavdar, Triticale, Yulaf	0,08	
2	Buğday, Patates	0,10	
3	Çeltik	0,25	
4	Soya	0,35	
5	Aspir, Kuru Fasulye, Mercimek, Nohut	0,50	
6	Susam	0,60	
7	Fiğ, Korunga, Yem bezelyesi	0,75	
8	Yerfistiği	0,80	
9	Kanola	1,20	
10	Yonca	2,00	
11	Orijinal/Temel ve Üstü Tohumluk Üretimi Aldığı Desteğe %100 İlave		
S N	SERTİFİKALI FİDAN/FİDE KULLANIM DESTEĞİ	(TL/da)	
		STANDART	SERTİFİKALI
1	Bodur-yarı bodur meyve türleri ile bahçe tesisi	100	400
2	Çilek fidesi desteği	...	400
3	Diğer meyve fidanları ile bahçe tesisi (bağ ve nar)	100	280
S N	SERTİFİKALI FİDAN ÜRETİM DESTEĞİ	TL/Adet	
1	Aşılı Fidan	1	
2	Aşısız Fidan	0,5	
ÇİFTLİK MUHASEBE VERİ AĞI		İŞLETME BAŞI 500 TL	
Havza Adı	2018 Yılı Türkiye Tarım Havzaları Üretim ve Destekleme Modeli		
Atkaracalar	Arpa, Aspir, Buğday, Nohut, Triticale, Yem Bitkileri, Patates		
Bayramören	Arpa, Aspir, Buğday, Nohut, Yem Bitkileri, Patates		
Çerkeş	Arpa, Aspir, Buğday, Nohut, Yem Bitkileri, Patates		
Eldivan	Arpa, Aspir, Buğday, Mercimek, Nohut, Yem Bitkileri, Patates		
Ilgaz	Arpa, Aspir, Buğday, Çeltik, Kuru Fasulye, Nohut, Yem Bitkileri, Patates		
Kızılırmak	Arpa, Aspir, Buğday, Çeltik, Mercimek, Nohut, Yem Bitkileri, Patates		
Korgun	Arpa, Aspir, Buğday, Nohut, Yem Bitkileri, Patates		
Kurşunlu	Arpa, Aspir, Buğday, Nohut, Triticale, Yem Bitkileri, Patates		
Merkez	Arpa, Aspir, Buğday, Çeltik, Mercimek, Nohut, Ayçiçeği (Yağlık), Yem Bitkileri, Patates		
Orta	Arpa, Aspir, Buğday, Mercimek, Nohut, Yem Bitkileri, Patates		
Şabanözü	Arpa, Aspir, Buğday, Kuru Fasulye, Mercimek, Nohut, Yem Bitkileri, Patates		
Yapraklı	Arpa, Aspir, Buğday, Mercimek, Nohut, Yem Bitkileri, Patates		

**2017 YILI
DESTEKLEME BİRİM FİYATLARI**

S N	YEM BİTKİLERİ ÜRETİMİ DESTEĞİ	TL/da-yıl
1	Yonca (kuru)	40 TL/da/yıl
2	Yonca (sulu), Korunga	60 TL/da/yıl
3	Tek Yıllıklar, Silajlık Tek Yıllıklar, Silajlık Mısır (kuru)	40 TL/da
4	Yapay Çayır Mera	60 TL/da/yıl
5	Silajlık Mısır (sulu)	90 TL/da
S N	BUZAĞI/MALAK/MANDA /KÜÇÜKBAŞ DESTEĞİ	TL/Baş
1	4 ay ve üzeri buzağı	350
2	Soy kütüğü	500
3	Döl kontrolü /embriyo	ilave 50
4	Yetiştirici Bölgesi illeri	ilave 200
5	Anaç manda	250
6	Manda soy kütüğü	400
7	Malak	150
8	Malak soy kütüğü	400
9	Anaç koyun ve keçi desteklemesi	25
S N	ARICILIK DESTEĞİ	(TL/adet)
1	Arılı kovan	10
2	Ana arı	15
3	Damızlık ana arı	40
S N	ATIK DESTEĞİ	(TL/baş)
1	Büyükbaş hayvan atıkları (aşılama sonrası)	600
2	Küçükbaş hayvan atıkları (aşılama sonrası)	125
S N	HASTALIKTAN ARI İŞLETME DESTEĞİ	(TL/baş)
1	Hastalıktan ari işletme	400
2	Onaylı süt çiftliği	ilave 70
S N	AŞI DESTEĞİ	(TL/baş)
1	Şap Aşısı (Büyükbaş)	1
2	Şap Aşısı (Küçükbaş)	0,50
3	Brucellosis (Büyükbaş)	2
4	Brucellosis (Küçükbaş)	0,50
5	Sığırların Nodüler Ekzantemi (Büyükbaş)	1
6	Küpe Uygulama Desteği	1
S N	TİFTİK KEÇİSİ YETİŞTİRİCİLİĞİNDE VE TİFTİK ÜRETİMİ	(TL/KG)
1	Tiftik Desteği	27
SN	ÇOBAN DESTEĞİ	(TL/İŞLETME)
1	Çoban Desteği	5.000

**2017 YILI
DESTEKLEME BİRİM FİYATLARI**

S N	BİYOLOJİK VE BİYOTEKNİK MÜCADELE DESTEĞİ		(TL/da)
1	Biyoteknik mücadele desteği		110
2	Biyolojik mücadele desteği		350
Örtüaltı paket toplamı			460
3	Biyoteknik mücadele desteği		45
4	Biyolojik mücadele desteği		35
Açık alanda paket toplamı			80
S N	SU ÜRÜNLERİ DESTEĞİ		(TL/kg)
1	Alabalık	250.000 kg'a kadar (250.000 kg dâhil)	0,75
		250.001-500.000 kg	0,375
2	Yeni türler	250.000 kg'a kadar (250.000 kg dâhil)	1
		250.001-500.000 kg	0,5
3	Midye		0,05
4	Kapalı sistem üretim		0,50
5	Kilogram üstü alabalık üretimi (kg)		0,25
6	Balık etiketleme (adet)		0,02
S N	Hayvan Gen Kaynakları Desteği		(TL/baş/kovan)
1	Büyükbaş hayvan koruma		550
2	Küçükbaş hayvan koruma		80
3	Sığır pedigrili koruma		800
4	Arı koruma		40
5	Islah programındaki; koyun/keçi ve yavrularına halk elinde ıslah desteği (baş)	Elit sürü yavru	70
		Taban sürü	40
6	Halk elinde manda ıslahı (anaç manda)		850
7	Damızlığa ayrılan manda (düve/tosun) (baş)		200
8	Damızlık erkek materyal (koç-teke) (baş)		200
HAYVANCILIK YATIRIMLARI DESTEKLERİ			
Yatırım konuları			Hibe oranı (%)
Kaz ve hindi yetiştiriciliği (yeni inşaat yapımı ve alet-ekipman alımı)			75
Arıcılık (alet - ekipman ve boş kovan alımı)			60
Koç-Teke ve Manda (yeni inşaat yapımı ve makine-alet-ekipman alımı, hayvan alımı, rehabilitasyon ve kapasite artırımı)			50